

Consumentenkrediet: nieuwe Europese richtlijn in het verschiep

C. Wauthier (juridisch medewerkster), oktober 2023

Inhoudstafel

1. Context: achtergrond en bevindingen	2
2. Naar een verdere versterking van de consumentenbescherming	3
2.1. Toepassingsgebied	4
2.2. Maatregelen ter bescherming van de consument	5
2.3. Onderzoek naar de kredietwaardigheid van de consument	6
2.4. Koppelverkoop en gebundelde verkoop	7
2.5. Financiële educatie en ondersteuning voor mensen met financiële problemen	8
3. Omzetting en evaluatie van de nieuwe richtlijn	8
4. Welke impact zal deze nieuwe richtlijn hebben in België?	9

Op 30 juni 2021 publiceerde de Europese Commissie een nieuw [voorstel](#)¹ voor een richtlijn over consumentenkrediet. De herziene tekst is aangenomen door het Europees Parlement op 12 september 2023 en door de Europese Raad op 9 oktober 2023. De [nieuwe richtlijn](#) wordt binnenkort gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie² en treedt in werking op de 20^e dag na de publicatie.³ Zodra de richtlijn van kracht wordt, heeft België 24 maanden om ze om te zetten (goedkeuring en publicatie) en 36 maanden om ze te implementeren⁴.

Het doel van deze nieuwe richtlijn is tweeledig:

- de Europese consumentenbescherming verbeteren en versterken;
- inspelen op de evoluerende markt (digitalisering, opkomst van nieuwe financiële producten, veranderingen in consumentengedrag enz.).

Dit artikel geeft een kort overzicht van de ontwikkelingen in de Europese wetgeving op het gebied van consumentenkrediet en gaat in op de positieve punten van deze nieuwe richtlijn.

1. [Context: achtergrond en bevindingen](#)⁵

Al tientallen jaren houdt de Europese wetgever zich bezig met consumentenkrediet om de toepasselijke regels in de Europese Unie te harmoniseren en om de bescherming van de consument te waarborgen en te versterken. Lidstatenwetgevingen op elkaar afstemmen om een interne markt tot stand te brengen, is een van de grondbeginselen van de Europese integratie.⁶ Om die doelstellingen te bereiken, was het van cruciaal belang om het Europese kader op de evoluerende kredietmarkt af te stemmen.

De eerste richtlijn dateert van [22 december 1986](#)⁷. Ze introduceerde de basisprincipes van onze wetgeving inzake consumentenkrediet (toepassingsgebied, schriftelijke kredietovereenkomst, verplichte vermeldingen, JKP, reclame, consumentenbescherming enz.).⁸ Ze stipuleerde dat het ook een must was om toezicht te houden op de activiteiten van kredietverstrekkers en kredietbemiddelaars.

Na diverse wijzigingen werd richtlijn 87/102/EEG ingetrokken en vervangen door [richtlijn 2008/48/EG](#). Omdat er verschillen tussen nationale wetgevingen bleven bestaan en er nieuwe producten op de markt kwamen, drong een harmonisatie zich op. Die bracht grote veranderingen met zich mee⁹ in de nationale wetgeving van de lidstaten, zoals de verplichting om informatie aan consumenten te verstrekken.

---

¹ COM (2021) 347 final 2021/0171 (COD), 30 juni 2021).

² [Richtlijn \(EU\) 2023/2225 van 18 oktober 2023 inzake kredietovereenkomsten voor consumenten en tot intrekking van Richtlijn 2008/48/EG, PB L van 30 oktober 2023.](#)

³ Artikel 49 van de aangenomen tekst

⁴ Artikel 48 van de aangenomen tekst

⁵ Zie "[Consumentenkrediet in België: een economische en juridische analyse](#)", E. Dehon (economiste), V. Sautier (juriste), S. Thibaut (juriste) in "[Verantwoord consumentenkrediet: doel bereikt?](#)", Colloquium 2023 van Observatorium van Krediet en Schuldenlast.

⁶ Zie het [Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap](#) (ook bekend als het Verdrag van Rome) en het [Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie](#). Deze bepalingen vormen de grondslag voor de richtlijnen over consumentenkrediet.

⁷ Richtlijn 87/102/EEG van 22 december 1986 betreffende de harmonisatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen der lidstaten inzake het consumentenkrediet

⁸ Wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet (BS 9 juli 1991)

⁹ Zie de wet van 10 juni 2010 tot wijziging van de wet van 12 juni 1991 op het consumentenkrediet, BS 21 juni 2010, p. 13250)

De Europese wetgeving inzake consumentenkrediet is de afgelopen twee decennia blijven evolueren van een streven naar onderlinge afstemming van nationale wetgevingen tot een streven naar maximale harmonisatie. Na verschillende aanpassingen¹⁰ en evaluaties¹¹ drong een nieuwe harmonisatie zich op.

Uit die evaluaties¹² blijkt dat de doelstellingen van de richtlijn uit 2008 slechts gedeeltelijk werden verwezenlijkt, namelijk een hoger niveau van consumentenbescherming en de ontwikkeling van een eengemaakte kredietmarkt.

De redenen voor deze gedeeltelijke verwezenlijking zijn:

- **een te beperkt toepassingsgebied:** een aantal producten, die al in 2008 bestonden, hebben zich de afgelopen jaren sterk ontwikkeld, waardoor een uitbreiding van het toepassingsgebied zich opdrong (renteloze leningen, voorschot op salaris enz.);
- een **onduidelijke of onnauwkeurige formulering** van sommige bepalingen en definities die geen uniforme toepassing mogelijk maken (gebruik van termen als 'te gelegener tijd', 'in voldoende aantal' enz.);
- een **verschil in toepassing en praktische uitvoering** tussen de lidstaten:
  - de richtlijn laat het aan de lidstaten over om te bepalen welke informatie moet worden geverifieerd om de kredietwaardigheid en het besluitvormingsproces te evalueren;
  - de verschillen qua inhoud en formaat tussen de kredietdatabanken van de lidstaten bemoeilijken het werk van kredietverstrekkers en de totstandkoming van een grensoverschrijdende markt;
- de **impact van digitalisering** op de vereenvoudiging en versnelling van het kredietaanvraagproces (technologische en digitale ontwikkelingen, online kredietplatforms enz.);
- de opkomst van **nieuwe** veelgebruikte **kredietproducten** (kortetermijnleningen en leningen met een lage waarde, leningen tussen particulieren enz.).

In het licht van deze bevindingen heeft de Europese Commissie een nieuw voorstel voor een richtlijn ingediend.

2. Naar een verdere versterking van de consumentenbescherming

De nieuwe richtlijn inzake consumentenkrediet trekt richtlijn 2008/48/EG in. Ze neemt wel de meeste grondbeginselen en principes van de vorige richtlijn over en speelt in op de evoluerende markt.

Ze creëert een gemeenschappelijk kader voor de harmonisatie van de wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen inzake consumentenkredietovereenkomsten, waarbij de lidstaten enige speelruimte wordt gelaten.

Ze heeft specifiek een grote impact op het toepassingsgebied en op de maatregelen om de consument te beschermen op precontractueel, preventief en educatief niveau.

---

¹⁰ Richtlijn 2008/48/EG werd gewijzigd bij [richtlijn 2011/90/EU van 14 november 2011](#), bij [richtlijn 2014/17/EU van 4 februari 2014](#), bij [verordening \(EU\) 2016/1011 van 8 juni 2016](#) en bij [verordening \(EU\) 2016/1243 van 20 juni 2016](#).

¹¹ Ter herinnering: artikel 27, §2 van de richtlijn vereist dat de Commissie de impact van de regelgevingskeuzes van de lidstaten op de interne markt en de consumenten beoordeelt.

¹² <https://www.finance-watch.org/press-release/a-much-needed-significant-improvement-with-room-for-more/>

2.1. Toepassingsgebied¹³

De richtlijn handhaaft een systeem van volledige en gedeeltelijke uitsluiting. Ze geldt nu ook voor bepaalde kredietvormen die eerder waren uitgesloten.

2.1.1. *Focus op nieuwe producten*

Deze richtlijn is nu ook van toepassing op:

- kredieten voor een bedrag van minder dan 200 euro;
- kredieten tot 100.000 euro (in plaats van 75.000 euro);
- kredieten van meer dan 100.000 euro die niet door een zekerheid zijn gedekt en die bedoeld zijn om de renovatie van een woning te financieren;
- geoorloofde debetstanden, terug te betalen binnen één maand;
- koste- en renteloze kredieten;
- kredieten die in minder dan drie maanden moeten worden terugbetaald met verwaarloosbare kosten.

De lidstaten kunnen echter beslissen om een aantal bepalingen niet toe te passen¹⁴:

- kredieten voor een bedrag van minder dan 200 euro;
- koste- en renteloze kredieten;
- kredieten die in minder dan drie maanden moeten worden terugbetaald met verwaarloosbare kosten.

De volgende producten vallen dus onder de nieuwe richtlijn:

- 'microkredieten'¹⁵ of 'microleningen': lenen van een klein geldbedrag dat binnen een zeer korte termijn moet worden terugbetaald;
- kaarten met een vertraagde debetfunctie of accreditiefkaarten: kredietopeningen gekoppeld aan een kaart om te betalen of geld op te nemen met de verplichting om binnen de maand terug te betalen;
- 'Buy-Now-Pay-Later' (BNPL)¹⁶: online betaaloplossing waarmee een koper gratis in meerdere termijnen kan betalen via een kredietbemiddelaar;
- 'crowdfunding' of 'crowdlending'¹⁷: internetplatform waarmee particulieren fondsen uitwisselen om een project van een consument te financieren.¹⁸

2.1.2. *Uitgesloten overeenkomsten*

De richtlijn is niet van toepassing op:

- kredieten, al dan niet gedekt door een hypotheek, voor de aankoop of de instandhouding van vastgoed met een residentiële bestemming;

---

¹³ Artikel 2 van de aangenomen tekst

¹⁴ Het gaat om bepalingen over informatie die voor het sluiten van de kredietovereenkomst moet worden verstrekt, zoals de duur van de overeenkomst, de af te lossen maandelijkse termijnen, het totale verschuldigde bedrag, reclame enz.

¹⁵ MicroStart, Brusoc, Crédal, Hefboom, Participatiefonds

¹⁶ Klarna, Afterpay, Sezzle enz.

¹⁷ Bolero, Whydonate...

¹⁸ Mozzeno

- doorlopende levering van goederen of diensten waarvoor de consument tijdens de levering betaalt, zoals verzekeringsovereenkomsten;
- kredieten verstrekt door pandhuizen (met een goed als onderpand);
- leasecontracten zonder verplichting of optie om het voorwerp van het contract te kopen (= private lease).

2.2. Maatregelen ter bescherming van de consument

De nieuwe richtlijn introduceert nieuwe maatregelen om de consumentenbescherming te versterken.

2.2.1. *De verplichting om gratis informatie te verstrekken aan consumenten.*¹⁹

De richtlijn versterkt de informatieplicht. De kredietverstrekker moet de consument tijdens alle stappen van de sluiting en uitvoering van de kredietovereenkomst gratis informatie verstrekken.

2.2.2. *Informatie die moet worden verstrekt voor de kredietovereenkomst wordt gesloten.*

a) Reclame en commerciële communicatie²⁰

Alle reclame en commerciële communicatie moet duidelijke, eerlijke en niet misleidende informatie bevatten. Het is verboden formuleringen te gebruiken die bij de consument valse verwachtingen kunnen wekken over de beschikbaarheid, de kosten van het krediet of het totale verschuldigde bedrag.

Reclame moet een duidelijke en zichtbare waarschuwing bevatten die consumenten informeert dat geld lenen ook geld kost.

Als een reclame een rentevoet of cijfers over de kosten van het krediet bevat, moet ze de belangrijkste kenmerken van het krediet vermelden, zoals de (vaste of variabele) debetrentevoet, het totale verschuldigde bedrag, het jaarlijks kostenpercentage (JKP), de maandelijkse aflossingen, de contante prijs enz.). Deze informatie moet met een representatief voorbeeld worden verduidelijkt.

Om de consument beter te beschermen, worden bepaalde vormen van reclame verboden:

- reclame die consumenten aanzet om krediet aan te vragen (zoals neem een krediet om je financiële situatie te verbeteren);
- reclame die een risico voor consumenten inhoudt (zoals snel en gemakkelijk krediet).

b) Precontractuele consumenteninformatie²¹

Kredietverstrekkers/kredietbemiddelaars moeten permanent duidelijke en accurate algemene informatie verstrekken, op papier of op een andere duurzame drager naar keuze van de consument en ten minste op papier in hun bedrijfsruimten. Ter herinnering: de kredietverstrekker moet de consument kosteloos informatie verstrekken.

¹⁹ Artikel 5 van de aangenomen tekst

²⁰ Artikelen 7 en 8 van de aangenomen tekst

²¹ Artikelen 9 tot 13 van de aangenomen tekst

Onder algemene informatie verstaan we:

- het doel en de mogelijke duur van het krediet;
- economische factoren: de soorten aangeboden rentevoeten (vast of variabel) en hun impact, een representatief voorbeeld van de totale kosten van het krediet en het JKP, kosten die niet in de totale kosten van het krediet zijn opgenomen, verschillende terugbetalingsmodaliteiten;
- de voorwaarden voor vervroegde terugbetaling en het herroepingsrecht;²²
- verplichte nevendiensten;
- een waarschuwing voor de gevolgen van wanbetaling.

Kredietverstrekkers/kredietbemiddelaars blijven verplicht om gepersonaliseerde precontractuele informatie te verstrekken aan consumenten met behulp van het 'SECCI'-formulier.²³ Ze moeten consumenten ook een nieuw formulier bezorgen, namelijk het *overzicht van de Europese standaardinformatie inzake consumentenkrediet*.²⁴

Kredietverstrekkers/kredietbemiddelaars moeten ook duidelijke en begrijpelijke informatie verstrekken aan consumenten, als het kredietaanbod gebaseerd is op de geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens.

2.3. Onderzoek naar de kredietwaardigheid van de consument²⁵

Het beoordelen van de kredietwaardigheid van de consument wordt verplicht. De kredietverstrekker moet de kredietwaardigheid van de consument zorgvuldig evalueren om overmatige schuldenlast te voorkomen en 'onverantwoorde' kredieten te vermijden.

De evaluatie moet gebeuren op basis van relevante, verifieerbare en accurate informatie over de inkomsten en uitgaven van de consument en op economische en financiële criteria (huidige financiële verplichtingen, bewijs van inkomen enz.).

De kredietverstrekker mag het krediet toekennen als uit de resultaten van de kredietbeoordeling blijkt dat de consument in staat is om aan de contractuele verplichtingen te voldoen.

Wanneer de kredietwaardigheidsbeoordeling gebaseerd is op een geautomatiseerde gegevensverwerking, moet de kredietverstrekker de consument hiervan op de hoogte brengen. De consument mag:

- de kredietverstrekker verzoeken om een '*menselijke tussenkomst*' en vragen om duidelijke en begrijpelijke uitleg over de kredietwaardigheidsbeoordeling;
- zijn mening geven en om een nieuwe kredietwaardigheidsbeoordeling vragen.

---

²² 14 dagen vanaf de datum waarop de overeenkomst is gesloten of vanaf de datum van ontvangst van de contractuele voorwaarden.

²³ Bijlage I van de nieuwe richtlijn - Dit is een informatieformulier dat aan individuen wordt gegeven en dat alle details van een consumentenkrediet bevat om een analyse en vergelijking tussen verschillende aanbiedingen mogelijk te maken.

²⁴ Bijlage II van de nieuwe richtlijn - Dit blad bevat informatie over het krediet, zoals het totale kredietbedrag, de duur van de overeenkomst, de debetrentevoet(en), het JKP, het gefinancierde product of de gefinancierde dienst, de contante prijs en de kosten bij wanbetaling. Het is de bedoeling om consumenten snel de essentiële informatie van de voorgestelde kredietovereenkomst te tonen, zelfs op het scherm van een mobiele telefoon.

²⁵ Artikelen 18 en 19 van de aangenomen tekst

Bij grensoverschrijdende kredieten moeten alle lidstaten kredietverstrekkers²⁶ op niet-discriminerende wijze toegang verlenen tot de (openbare en particuliere) gegevensbanken die worden gebruikt om de kredietwaardigheid van consumenten te beoordelen. Deze databanken bevatten op zijn minst informatie over wanbetaling, het soort krediet en de identiteit van de kredietverstrekker.

2.4. Koppelverkoop en gebundelde verkoop²⁷

Gebundelde verkoop²⁸ is toegestaan, koppelverkoop²⁹ is verboden.

Kredietverstrekkers kunnen consumenten vragen om:

- een betaal- of spaarrekening te openen;
- een voor de kredietovereenkomst passende verzekeringspolis afsluiten bij de kredietverstrekker of een aanbieder van zijn keuze, onder voorbehoud van aanvaarding door de kredietverstrekker.

Persoonsgegevens met betrekking tot diagnoses van oncologische ziekten mogen 15 jaar na het einde van de behandeling niet meer worden gebruikt bij het sluiten van een verzekeringspolis.

Consumenten hebben ten minste drie dagen de tijd om de verschillende verzekeringsaanbiedingen te vergelijken. Ze kunnen voor het verstrijken van deze termijn een verzekering afsluiten als ze daar expliciet om vragen.

Stilzwijgen, inactiviteit en standaardopties (vooraf aangevinkte vakjes) worden niet beschouwd als een akkoord van de consument om een kredietovereenkomst of nevendienst af te sluiten. De instemming van de consument moet worden uitgedrukt door een positieve, ondubbelzinnige en duidelijke handeling. Consumenten moeten op een vrije, specifieke, geïnformeerde en ondubbelzinnige manier instemmen met de inhoud.

Een kredietovereenkomst mag aan consumenten worden toegekend als zij hier vooraf om hebben verzocht of hier uitdrukkelijk mee hebben ingestemd.³⁰

---

²⁶ Alleen kredietverstrekkers die onder toezicht staan van de nationale bevoegde toezichthouder en die voldoen aan [verordening \(EU\) 2016/679 van 27 april 2016](#).

²⁷ Artikel 14 van de aangenomen tekst

²⁸ Dit is het aanbieden of verkopen van een kredietovereenkomst als onderdeel van een pakket met andere onderscheiden financiële producten of diensten, waarbij de kredietovereenkomst niet afzonderlijk wordt aangeboden aan de consument (artikel I.9, 89° W.E.R.).

²⁹ Dit is het aanbieden of verkopen van een kredietovereenkomst als onderdeel van een pakket met andere onderscheiden financiële producten of diensten waarbij de kredietovereenkomst ook afzonderlijk aan de consument beschikbaar wordt gesteld, maar waarbij niet noodzakelijkerwijs dezelfde voorwaarden gelden als wanneer deze in combinatie met die andere producten of diensten wordt aangeboden (artikel I.9, 88° W.E.R.).

³⁰ Artikel 17 van de aangenomen tekst

2.5. Financiële educatie en ondersteuning voor mensen met financiële problemen³¹

2.5.1. *Financiële educatie*³²

De lidstaten moeten financiële educatie over verantwoord krediet- en schuldbeheer voor consumenten promoten, door met online-instrumenten duidelijke en algemene informatie over het kredietververstrekingsproces aan te bieden om consumenten te helpen bij het doorlopen van de stappen.

Er kunnen ook andere maatregelen worden getroffen.

2.5.2. *Achterstallige betalingen en respijtmateregelen*

Kredietverstrekkers moeten respijtmateregelen voorstellen voor ze een tenuitvoerleggingsprocedure starten, zoals:

- de gedeeltelijke of volledige herfinanciering van de overeenkomst;
- de mogelijkheid om de voorwaarden/clausules van het bestaande contract te wijzigen (verlenging van de duur van de overeenkomst, wijziging van het soort overeenkomst, uitstel van betaling, verlaging van de debetrentevoet, gedeeltelijke kwijtschelding van schulden enz.).

2.5.3. *Adviesdiensten voor personen met schuldenlast*³³

Adviesdiensten moeten worden opgezet om consumenten te begeleiden die (eventueel) moeite hebben met het terugbetalen van hun kredieten. Kredietverstrekkers moeten hen doorverwijzen naar deze diensten, die voor consumenten vlot toegankelijk moeten zijn.

3. Omzetting³⁴ en evaluatie³⁵ van de nieuwe richtlijn

Ter herinnering: zodra de richtlijn van kracht wordt, heeft elke lidstaat 24 maanden de tijd om deze om te zetten (goed te keuren en te publiceren) en 36 maanden om de nieuwe richtlijn toe te passen. De richtlijn is verplicht. Tenzij anders bepaald, moet elke lidstaat de bepalingen van de nieuwe richtlijn naleven.

Elke lidstaat definieert en implementeert de sanctieregeling die van toepassing is in geval van niet-naleving van de bepalingen die in het kader van de richtlijn zijn aangenomen.

De Europese Commissie evalueert deze richtlijn elke 4 jaar.

De evaluatie spitst zich toe op:

- het toepassingsgebied (nieuwe soorten producten of kredieten gedekt door niet-residentieel vastgoed);

---

³¹ Artikelen 34 tot 36 van de aangenomen tekst

³² Volgens [de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling \(OESO\)](#) is financiële educatie "Het proces waarbij consumenten en/of beleggers hun inzicht in [kennis van] financiële producten, concepten en risico's verbeteren en, door middel van informatie, begeleiding en/of objectieve adviezen, de nodige vaardigheden en het vereiste vertrouwen ontwikkelen om bewuster te worden van financiële risico's en opportuniteiten, om doordachte keuzes te maken, om beter op de hoogte te zijn van assistentiemogelijkheden en om andere effectieve maatregelen te nemen om hun financiële welzijn te verbeteren."

³³ Artikel 36 van de aangenomen tekst

³⁴ Artikelen 42 tot 44 van de aangenomen tekst

³⁵ Artikel 46 van de aangenomen tekst

- een analyse van de ontwikkelingen op de markt van kredieten ter ondersteuning van de ecologische transitie en op de vraag of maatregelen voor deze kredieten noodzakelijk zijn.

4. Welke impact zal deze nieuwe richtlijn hebben in België?

Ter herinnering: consumentenkrediet wordt geregeld door boek [VII 'Betalings- en kredietdiensten' van het Wetboek van economisch recht](#). De Belgische wetgeving inzake consumentenkrediet en consumentenbescherming is al sterk gereguleerd.

Sommige bepalingen van de nieuwe richtlijn zijn al van kracht in ons juridisch arsenaal, zoals de herroepingstermijn, het kredietwaardigheidsonderzoek via de [Centrale voor kredieten aan particulieren](#), [financiële educatie](#) en [ondersteuning van personen met financiële problemen door schuldbemiddelingsdiensten](#) enz.

De impact van deze nieuwe richtlijn op de Belgische wetgeving zal dus beperkt blijven. Ze heeft vooral op de volgende onderwerpen een impact:

- het toepassingsgebied door de uitbreiding tot kredietovereenkomsten van minder dan 200 euro, koste- en renteloze kredieten, kredieten terugbetaalbaar binnen de drie maanden met verwaarloosbare kosten en geoorloofde debetstanden terug te betalen binnen één maand;
- de informatie aan consumenten in de vorm van informatie via het nieuwe *overzicht van de Europese standaardinformatie inzake consumentenkrediet*;
- de beoordeling van de kredietwaardigheid bij grensoverschrijdende kredieten via de toegang tot de databanken die de lidstaten gebruiken;
- ondersteuning van personen met financiële problemen via respijtmaatregelen (volledige of gedeeltelijke herfinanciering van het krediet en de mogelijkheid om de voorwaarden/clausules van een bestaande kredietovereenkomst te wijzigen).

Deze publicatie is het werk en de eigendom van de vzw Observatorium Krediet en Schuldenlast. Datum eerste publicatie: oktober 2023. Datum laatste update: oktober 2023.

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder de voorafgaande toestemming van de uitgever.